

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช:
พระมหากษัตริย์นักสารสนเทศ

ชุตินา สัจจามันท์¹

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์พระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชต่อวงการบรรณารักษศาสตร์และสนเทศศาสตร์ ทรงมีบทบาทสำคัญอย่างสูงยิ่งในการจัดการสารสนเทศทั้งในกระบวนการผลิตสารสนเทศ การจัดระบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศ การถ่ายทอด กระจายและเผยแพร่สารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจึงได้ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แขนงวิชา สารนิเทศศาสตร์ เมื่อพ.ศ. 2541 เพื่อเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏแผ่ไพศาลสืบไป

คำสำคัญ: พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ห้องสมุด
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

---

¹ แขนงวิชาสารนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
E-mail: chutimastou@gmail.com

King Bhumibol Adulyadej: The great king of information

Chutima Sacchanand

Abstract

This article analyzed King Bhumibol Adulyadej's great talent and contribution to library and information science profession in Thailand. As an information specialist, he played a great role in information management: information creation, information organization and information system development, information transfer, distribution and dissemination as well as information use. To pay high honor to the King, Sukhothai Thammathirat Open University conferred Ph.D. degree in Information Science to King Bhumibol Adulyadej in the year 1998.

Keywords: King Bhumibol Adulyadej, Libraries, Library and information science

---

¹ Information Science Program, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University
E-mail: chutimastou@gmail.com

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐสูงสุด ทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม และบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขแก่ปวงชนชาวไทยและเพื่อการพัฒนาสภาพของบ้านเมือง พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณปกเกล้าปกกระหม่อมประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วผืนแผ่นดินไทย ทรงเป็นอภิบุษยนิยบุคคลผู้ดำรงธรรม ทรงประพฤติปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างในทุกสถาน ทรงมีพระราชจริยวัตรอันงดงามล้ำเลิศด้วยพระเมตตาคุณ พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิ์คุณ กอปรด้วยพระปรีชาสามารถและพระราชกรณียกิจปกแผ่ไพศาล ในทุกด้าน รวมทั้งด้านห้องสมุด บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักสารสนเทศที่ยิ่งด้วยพระปรีชาสามารถ ทรงมีบทบาทสำคัญอย่างสูงยิ่งในการจัดการสารสนเทศทั้งในการผลิตสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ การถ่ายทอด กระจายและเผยแพร่สารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณต่อห้องสมุด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณต่อห้องสมุด ทรงให้ความสำคัญต่อห้องสมุด หนังสือ และการอ่านในฐานะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาประเทศ ในโอกาสที่สมาชิกห้องสมุดเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2514 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทมีความตอนหนึ่งซึ่งขออัญเชิญมาดังนี้

“...มีห้องสมุด หมายถึงเป็นที่ที่จะรวบรวมหนังสือซึ่งเป็นวิชา สามารถที่จะให้ยืมแก่ผู้สนใจ ฉะนั้นห้องสมุดจึงเกิดขึ้นมา เป็นสิ่งที่สำคัญ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมยังมีห้องสมุดมาก ยังมีห้องสมุดในที่ต่างๆ ในที่หลายแห่งในประเทศก็ยิ่งดี ฉะนั้นการที่ส่งเสริมให้มีห้องสมุดในโรงเรียนต่างๆ ที่วราขอาณาจักร จึงเป็นความดีที่ดียิ่ง”

“หนังสือนี้ ถ้าดูในทางพัฒนา ในทางความก้าวหน้าของมนุษย์ เพื่อให้ชีวิตของตนสามารถที่จะมีความมั่นคงนั้น จึงมีความสำคัญไม่น้อย เพราะว่าเป็นแหล่งของความรู้ที่จะช่วยให้เราให้มีชีวิตได้ให้มีความสุขได้ อันนี้ก็พูดถึงหนังสือทั่วไปทุกอย่างทุกชนิด และโดยเฉพาะทางวิชาการ แต่หนังสือย่อมมีความสำคัญมากกว่าเป็นวิชาการที่จะสอนให้เรามีความรู้และสามารถที่จะปฏิบัติตนดำรงชีวิตได้”

“... หนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างมาทำมาคิดมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นคล้าย ๆ ธนาคาร ความรู้และเป็นอมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าได้โดยแท้” ...

ทรงส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน วงวิชาการ และวิชาชีพ พระปรีชาญาณอันแสดงถึงสายพระเนตรที่กว้างไกลดังเป็นที่ประจักษ์ จากการทำทรงมีพระราชดำริให้จัดทำ ‘สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน’ อันเป็นขุมทรัพย์ทางปัญญา เพื่อการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง โดยรวมสรรพวิทยาการทุกแขนง เขียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำตามหลักของสารานุกรม มีดรชนีช่วยการค้นคว้า นำเสนอด้วยภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กและเยาวชนในวัยต่างๆ ทั้งเด็กเล็ก เด็กโต มีภาพประกอบงดงาม ออกแบบรูปเล่ม จัดหน้าสวยงาม ชวนอ่าน พิมพ์ด้วยกระดาษดี โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2511 และเริ่มเผยแพร่ชุดแรกเมื่อ พ.ศ. 2516 นับเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อ

การศึกษาของชาติ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่โรงเรียนและห้องสมุดที่อยู่ห่างไกล 5,000 แห่งทั่วประเทศ

ทรงริเริ่มให้จัดตั้งห้องสมุดศาลารวมใจตามหมู่บ้านในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ เพื่อเป็นที่อ่านหนังสือของเด็กและประชาชน และพระราชทานหนังสือประเภทต่างๆ แก่ห้องสมุด นอกจากนี้มูลนิธิโครงการหลวงที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้น ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก จัดหาหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา จัดสร้างห้องอ่านหนังสือหรือมุมอ่านหนังสือ จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดตั้งห้องสมุดโรงเรียน และจัดฝึกอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในพื้นที่โครงการหลวงด้วย

พระมหากษัตริย์นักสารสนเทศ: ผู้ผลิตสารสนเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงผลิตสารสนเทศหลากหลายประเภท หลากหลายรูปแบบ ครอบคลุมทั้งงานวรรณกรรม งานแปล หนังสือ สิ่งประดิษฐ์ และสารสนเทศรูปแบบอื่นๆ ที่ล้วนทรงคุณค่า อาทิ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส โน้ตเพลง ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพยนตร์ แผนที่

ทรงมีผลงานด้านลิขสิทธิ์ 83 ผลงาน *ด้านวรรณกรรม* จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ 1) หนังสือแนวคิดทฤษฎีใหม่ 2) โครงการทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3) พระมหาชนก 4) นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ 5) ตีโต 6) หนังสือแนวคิดทฤษฎีใหม่ *ด้านจิตรกรรม* จำนวน 8 ภาพ *ด้านประติมากรรม* 7 ผลงาน *ด้านภาพถ่ายฝีพระหัตถ์* 10 ภาพ *ด้านดนตรีกรรม* จำนวน 52 เพลง *ผลงานด้านเครื่องหมายการค้า* 13 คำขอ และผลงานสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ 11 รายการ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2555). ทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลวรรณกรรมอันล้ำค่าเป็นเพชรเม็ดงาม และเป็นมรดกชิ้นเอกของแผ่นดิน พระราชนิพนธ์เรื่อง *ตีโต นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ พระมหาชนก* ล้วนติดอันดับยอดเยี่ยมและจัดจำหน่ายสูงสุดในรอบปี และทำลายสถิติการจัดพิมพ์หนังสือของประเทศ

ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญานามเป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยไทย” “พระบิดาแห่งการประดิษฐ์” และในระดับนานาชาติ “พระบิดาแห่งการประดิษฐ์โลก” จากสมาพันธ์นักประดิษฐ์นานาชาติ (ไอเฟีย) และสมาคมส่งเสริมการประดิษฐ์ เกาหลีใต้ (คิปา: KIPA) ซึ่งทรงเป็นพระองค์แรกในโลก ผลงานสิ่งประดิษฐ์ของพระองค์ได้ถวายเป็นการรับจดทะเบียนสิทธิบัตร ที่สำคัญคือ กังหันน้ำชัยพัฒนา และทรงค้นคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง โครงการฝนหลวง โครงการหญ้าแฝก เป็นต้น ซึ่งผลงานเหล่านี้ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ราษฎร จึงทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญานาม “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย”

พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชกระแส พระราชดำริ พระบรมราชวินิจฉัย ที่พระราชทานในวโรกาสต่างๆ แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า ทุกสาขาอาชีพ ครอบคลุมสรรพวิทยาการ การดำเนินชีวิตด้านต่างๆ จึงนับเป็นสารสนเทศอันทรงคุณค่ายิ่ง หนังสือเล่มสำคัญที่จัดดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นขุมทรัพย์สำหรับการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงพระบรมราโชวาท คือ “ประมวลพระราชดำรัสและพระราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ” ซึ่งสำนักราชเลขาธิการจัดรวบรวม พิมพ์เผยแพร่เป็นประจำทุกปี

พระมหากษัตริย์นักสารสนเทศ: การพัฒนาระบบการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช “พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย” ทรงมีพระปรีชาญาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทรงคิดค้นสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ด้วย

พระองค์เอง ทรงพัฒนาระบบการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แก่มหาวิทยาลัยมหิดลให้จัดทำโครงการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาพระไตรปิฎกและอรรถกถา ต่อเนื่องจากโครงการเดิมเรื่องพระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์ นับเป็นโครงการที่นำวิทยาการขั้นสูงมาประยุกต์ใช้กับความรู้ทางด้านพุทธศาสนา และเป็นพจนานุกรมฉบับคอมพิวเตอร์ที่สมบูรณ์ที่สุด ทั้งยังได้พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยและทรงวิจารณ์การออกแบบโปรแกรมสำหรับใช้ค้นคืนข้อมูลด้วย ทำให้อำนวยความสะดวกต่อผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้า เข้าถึงข้อมูลพระไตรปิฎกและอรรถกถาอย่างยิ่ง

พระมหากษัตริย์นักสารสนเทศ: การถ่ายทอด กระจาย และเผยแพร่สารสนเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีเทคนิค วิธีการสื่อสารและถ่ายทอดสารสนเทศไปยังประชาชนทุกหมู่เหล่าด้วยรูปแบบและเทคนิคที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ทรงมีเทคนิควิธีการสอน และการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย ทรงเป็นแบบอย่าง ทรงชี้แนะ สอน อบรม สาธิต ปฏิบัติให้ดู และปฏิบัติฝึกฝน ทรงใช้สื่อในการสอน ได้พระราชทานความรู้ในศาสตร์และศิลป์ทั้งปวงเพื่อประโยชน์อันยั่งยืนแก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่าได้อย่างเหมาะสม ชัดเจน ทรงให้ความสำคัญยิ่งในเรื่องการใช้ภาษา ในฐานะเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

ทรงประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกระจายสารสนเทศ ทรงตั้งสถานีวิทยุ อส. เพื่อใช้ประโยชน์ในการสื่อสารระหว่างพระองค์กับปวงราษฎร และทรงใช้คอมพิวเตอร์ประดิษฐ์บัตรพระราชทานพรปีใหม่แก่ประชาชน

ภาพที่ 1 ส.ค.ส พระราชทาน พ.ศ.2559

พระมหากษัตริย์นักสารสนเทศ: การใช้สารสนเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นแบบอย่างในการแสวงหาและการใช้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ทรงใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ทรงประเมิน ตรวจสอบ สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีลักษณะที่ดี มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ทันสมัย เพื่อ

นำมาใช้ประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ ดังจะเห็นได้จากในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ณ ภาคต่างๆ ของประเทศ ทรงศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ สภาพอากาศจากแผนที่และข่าวอากาศ ทรงไต่ถามข้อมูลเพิ่มเติมจากราษฎรในท้องถิ่น ทรงประชุมปรึกษาหารือกับข้าราชการเจ้าหน้าที่ของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และทรงตรวจสอบข้อมูลอย่างถี่ถ้วน

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (2538) ในการบรรยายพิเศษเรื่อง ‘ในหลวงกับการพัฒนาประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ’ ในงาน ‘ไอทีเฉลิมพระเกียรติ’ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2538 พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ ‘ไอทีเพื่อประชาชน’ ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้กล่าวถึงพระคุณลักษณะดังกล่าวไว้มีความตอนหนึ่งดังนี้

“...เวลาเสด็จฯ ไป ก็ต้องถามชาวบ้านว่าสถานที่นั้นอยู่ที่ไหน และทางทิศเหนือมีอะไร ทางทิศใต้มีอะไร ท่านถามหลายๆ คน เช็กกันไปมา ระหว่างที่ถามนั้นก็ดูแผนที่ว่าแผนที่นั้นจะถูกต้องดีหรือเปล่า น้ำจะไหลจากทางไหนไปทางไหน บางครั้งแผนที่ไม่ถูกต้อง ท่านก็ตรวจสอบได้เพราะมีเจ้าหน้าที่จากกรมแผนที่ตามเสด็จด้วย ก็เรียกมาชี้จุดตรงนี้ จำเป็นต้องแก้ไข”

“public hearing ความจริงทรงทำมาก่อนล่วงหน้าแล้ว ทรงทำอะไรหลายอย่างก่อน คำนั้นจะเกิด ไม่ว่าจะเป็ไอที ทรงทำมาจะ 40 ปี public hearing นั่นก็คือเมื่อประทับกับประชาชนได้ถามถึงปัญหา ประชาชนก็จะป้อนปัญหาสู่พระองค์ท่าน พระองค์ท่านก็จะตรวจสอบข้อมูล แล้วก็พระราชนิพนธ์วิธีการแก้ไขว่าควรทำอย่างไร...”

ทรงเปิดกว้างต่อการแสวงหา การรับข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ และความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อนำมาใช้เป็นสารสนเทศในการดำเนินโครงการต่างๆ ของพระองค์ ในคำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณในวโรกาสที่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2532) มีความตอนหนึ่งที่สะท้อนพระคุณลักษณะดังกล่าวดังนี้

“ก่อนที่โครงการตามพระราชดำริแต่ละโครงการจะเกิดขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงศึกษาพิจารณา และปรึกษาอย่างรอบคอบกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและตัวแทนราษฎรในท้องถิ่นนั้น โดยทรงเน้นอยู่เสมอว่า พระราชดำริเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ขอให้ช่วยกันทักท้วงแก้ไข เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งยังประสานสอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจและนโยบายของทางราชการด้วย เมื่อเริ่มดำเนินงานตามโครงการแล้วก็จะทรงติดตามผลงาน ความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคทุกระยะ เพื่อเปลี่ยนแปลงและแก้ไขให้เหมาะสมแล้วเกิดประโยชน์สูงสุด”

ภาพที่ 2 นายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ กิตติมศักดิ์ แขนงวิชาสารนิเทศศาสตร์ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ที่มาภาพ: หน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เฉลิมพระเกียรติพระปรีชาสามารถด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

พระราชกรณียกิจดังได้กล่าวมาโดยสังเขปแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ในพระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชต่อวงการหนังสือและห้องสมุด วงวิชาการ และวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ดังนั้นเมื่อ พ.ศ. 2541 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงได้ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แขนงวิชาสารนิเทศศาสตร์ และได้มีการจัดตั้งหอสมุดแห่งชาติขึ้นในภาคต่างๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.9 นครราชสีมา ภาคเหนือ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก เชียงใหม่ ภาคตะวันออก ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี ภาคใต้ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติกาญจนาภิเษก สงขลา และภาคตะวันตก ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษกกาญจนบุรี และจัดตั้ง ‘หอเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช’ บริเวณด้านหน้าหอสมุดแห่งชาติ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏแผ่ไพศาลสืบไป

บทสรุป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระอัจฉริยกษัตริย์ผู้เปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถหลายสถานครอบคลุมทุกสาขาวิทยาการ ดังเป็นที่ประจักษ์จากการที่มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาฯ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แต่พระองค์ ซึ่งพบว่าครอบคลุมทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาทิ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ รัฐศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ วิศวกรรมศิลป์และประยุกต์ศิลป์ นิติศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ ธุรกิจบริหาร นิเทศศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ศาสตร์

แพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง
เกษตรศาสตร์ และไม่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น มหาวิทยาลัยและสถาบันในต่างประเทศหลายแห่งได้
ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์แต่พระองค์ด้วย ดังนั้นการที่มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราชได้ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต
กิตติมศักดิ์ แขนงวิชาสารนิเทศศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2541 และการจัดตั้ง ‘หอเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช’ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ให้ปรากฏแก่ไพศาลสืบไปนั้น
จึงนับเป็นมงคลประวัติแก่ห้องสมุด และวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ยิ่ง

บรรณานุกรม

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2555). *อัจฉริยราชา ผู้สร้างสรรคภูมิปัญญาแห่งแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงพาณิชย์.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2539). ราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติพระปรีชาญาณด้านการสื่อสาร.
วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 9(3), 5-10.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...นักเขียน. *กุลสตรี*, 29 (690), 68-71.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...นักแปล. *กุลสตรี*, 29(689), 65-66.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...นักภาษา. *กุลสตรี*, 29(688), 12-14.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...ครุราชันย์. *กุลสตรี*, 29(693), 63-66.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...ครุราชันย์. *กุลสตรี*, 29(694), 64-68.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...นักสารนิเทศ. *กุลสตรี*, 29(691), 68-70.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2542). พระมหากษัตริย์...นักสื่อสาร. *กุลสตรี*, 29(692), 68-70.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2546). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกับความเป็น
ครูและพระราชกรณียกิจด้านการศึกษา. ใน *25 ปี มสธ. 25 ปีแห่งการสร้างสรรคบัณฑิต
คุณภาพ* (หน้า 18-31). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะสมาชิก
ห้องสมุดทั่วประเทศ ในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน
2514.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2532). *คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช ในวโรกาสทูลเกล้าฯถวายปริญญาวิทยาศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา
เกษตรศาสตร์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . (2541). *คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แขนงวิชา
สารนิเทศศาสตร์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สำนักบรรณสารนิเทศ. (2560). *มสธ. ใต้ร่มพระบารมี
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช*. นนทบุรี: สมาคมสุโขทัยธรรมมาธิราชฯ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2538). ในหลวงกับการพัฒนาประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ. ใน *ไอทีเพื่อ
ประชาชน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.